

ВЕЛИКОДНЕ ПОСЛАННЯ БЛАЖЕННІШОГО СВЯТОСЛАВА

Високопреосвященним і преосвященним владикам,
всесвітлішим, всечеснішим і преподобним отцям,
преподобним ченцям і черницям, дорогим у Христі мирянам
Української Греко-Католицької Церкви

Христос воскрес!

*Ті, що були в оковах адових,
Побачивши безмірне Твоє милосердя,
До Світла радісно поспішали, Христе,
Пасху хвалячи вічную.
Пісня 5 Канону Воскресної утрени*

Дорогі в Христі!

Цього року ми зустрічаємо Пасху Христову в особливих обставинах. Чимало з нас пройшли час Великого посту вдома, ізольовані від інших, фізично віддалені від наших храмів і парафіяльних спільнот. Однак навіть у таких складних обставинах ніхто не в силі зупинити радісного руху сучасної людини до Світла, щоб у вірі в Христове воскресіння, у надії на Божу перемогу та в любові спільноти дітей Божих привітати одне одного радісним і переконливим «Христос воскрес!».

Понад три тисячі років тому Господь почув і прийняв плач та голосіння синів Ізраїлю, що знемагали в Єгипті в неволі. У ніч старозавітної Пасхи Господь кров'ю пасхального ягняти захоронив своїх людей перед смертоносним ангелом і вивів їх з дому неволі. Відтак на морському узбережжі втеча з Єгипту під проводом Мойсея принесла чергову небезпеку – глибокі води попереду, фараон з колісницями і кіньми – позаду. І море відкрилося перед ними! Таким чином для Божого народу Пасха поєдналася з досвідом порятунку від смерті. Кожний ізраїльтянин, переживши визволення з Єгипту, досвідчив свого Бога як Бога-Визволителя: мене минула смерть! Усі, що врятувалися, відчували себе єдиним народом: разом були в рабстві, разом уціліли від смерті, маємо одного й того ж Бога – Спасителя і Визволителя. Ми – народ Божий!

У воскреслому Христі перехід від смерті до життя проходить усі межі людської історії. Пасха Старого Завіту була обмежена лише порятунком вузького кола людей від однієї, обмеженої в часі, небезпеки. Наша Пасха, Пасха Господня, Пасха вічна, про яку співаємо на Пасхальній утрени – це не тільки досвід порятунку від тимчасової небезпеки фізичної хвороби та лише тілесної смерті. Христос сьогодні дарує спасіння всім людям, усіх часів і народів, від самої причини смерті. Тут йдеться не лише про порятунок від збудника якоїсь хвороби чи порятунок від меча, і то навіть ангельського, як це було у випадку ізраїльтян в Єгипті. Пройшовши крізь страждання і смерть у воскресіння, Христос, за словами апостола Павла, знищив і розіп'яв на хресті смертоносний гріх із його пекельною поневолюючою силою.

Пасха вічна є перемогою і насмішкою над самим жалом смерті, як проголошує сьогодні апостол: «Смерть поглинута перемогою. Де твоя, смерте, перемога? Де твоє, смерте, жало? Жало смерті – гріх, а сила гріха – закон. Нехай же буде дяка Богові, який дає нам перемогу через Господа нашого Ісуса Христа» (1 Кор. 15, 54–57). У своєму воскресінні Христос скинув із нас невольничі окови страху перед смертю, перетворив її на пасхальний вхід до нового життя. З Воскресінням відкриваються для нас двері переходу від того, що минає, до того, що залишається навіки. Пасха Господня відкриває нам двері до радісної вічності. Ми були разом у кайданах смерті – сьогодні ділимося спільним досвідом радості воскресіння як єдиний новозавітний Божий люд.

Ті, що були в оковах адових, побачивши безмірне твоє милосердя...

Перед обличчям глобальної пандемії ми раптом побачили, що всі ми слабкі і смертні люди. Коронавірус став вбивчою небезпекою і для багатих, і для бідних, для всіх людей, незалежно від місця проживання на земній кулі, від раси та релігійного переконання. Можливо, вперше нам прийшло розуміння, що всі ми є однаково вразливі й потребуючі, однак ми теж відчули себе єдиною людською родиною: те, що торкнулося людей в одному кінці планети – перекотилося та зачепило людей на іншому кінці світу, – зачепило особисто кожного з нас.

Увесь світ немовби спільно став закутий в адові кайдани. Страх захворіти і померти, біль втрати рідних і близьких та знайомих, темрява самотності й відчаю в умовах вимушеної ізоляції, зруйновані новітні способи комунікації та падіння світових економічних систем стали нашими спільними всесвітніми оковами. Як кайдани знерухомлюють невольника, так суворі правила карантину, єдиний необхідний засіб боротьби з цією смертоносною хворобою, вмить знерухомили все людство: леговища припинили роботу, потяги зупинилися, кордони між державами, про існування яких вже почали забувати, знову закрилися, як залізні непрохідні ворота.

Серед цієї темряви страху і неволі сучасної людини ми маємо унікальну можливість наново усвідомити, що сьогодні означає бути християнином. Як християни, ми є ті, що в Таїнстві Хрещення вже були померли для цього світу і

воскресли разом із нашим Спасителем! Ми є спадкоємцями апостолів, які бачили на власні очі Воскреслого і торкалися своїми руками Його прославленого тіла, що пройшло крізь смертне розп'яття в життя вічне. В обставинах, які тимчасово позбавляють нас можливості повноцінно брати участь у літургійному житті в наших храмах і спільнотах, ми мали нагоду усвідомити важливу роль духовного життя в християнських сім'ях, що їх традиційно називаємо домашніми церквами. Багато з нас мимоволі згадує святкування Пасхи в умовах підпілля, як ми, не маючи можливості бути разом у храмі, духовно єдналися з євхаристійним Христом через трансляцію Ватиканським радіо Божественної Літургії та освячували наші великодні кошики перед радіоприймачами. Ніхто і ніщо не може позбавити християн радості Воскресіння Христового! Родини, в яких християни свідомо і зріло переживають теперішні виклики, особливо виразно виявляють свій характер домашніх церков, стаючи для своїх членів домами особливо інтенсивної молитви, благословення, жертви і духовного зросту, місцями зустрічі з живим Христом. Водночас ми відкриваємо нові способи духовного єднання, над якими жодні обмежувальні заходи не можуть мати сили, бо те, що нас єднає, – це «одне духовне тіло Церкви, одна надія нашого покликання, один Господь, одна віра, одне Хрещення» (див. Еф. 4, 4-5). Саме в такому дусі надії ми сьогодні святкуємо Пасху і молимося за її довершення у відродженні й оновленні церковного та духовного життя!

У відповідь на темряву відокремлення і страху людини перед людиною як імовірним носієм вірусу смерті, ми зустрічаємо в цю ніч живого воскреслого Христа, який проходить крізь усі зачинені двері карантину, щоб зустріти нас, Його учнів. «А як звечоріло, того самого дня, першого в тижні, а двері ж були замкнені... увиходить Ісус, став посередині та й каже їм: «Мир вам!» (Ів. 20, 19). Страх перед усім, чого в час пошесті торкнулася рука людини, відступає перед рукою живого Бога – воскреслого Христа, яка носить у собі рани від цвяхів і простягається до нас та об'являє нам безмірне Боже милосердя! Усі наші гріхи і хвороби, пандемії і страхи переможені Божою любов'ю. Сучасні фізичні кайдани не мають сили перед духовною свободою віри і духу, перед життям вічним, даним нам у Христі Ісусі. Він свого часу розіб'є зачинені двері карантину, усуне наш страх, який чатує на нас за цими дверима, і покличе нас проголосити світові, як колись це зробили апостоли, що «Христос воскрес!».

До Світла радісно поспішали, Христе, Пасху хвалячи вічную...

Святкуючи Пасху, ми віримо і вже бачимо, що сучасна пандемія обов'язково закінчиться, а людство вийде з неї кращим, з відчуттям солідарності і єдності між собою, з глибшим розумінням значення і покликання людського життя. У це свято Христос нам засвічує Світло надії, відкритої для всіх людей без обмежень. Жоден карантин, жодне соціальне відокремлення не може нам загородити шлях до Нього. Навпаки, ми всі разом, і ті, що живемо, і ті, що відійшли у вічність, як єдиний Божий люд святкуємо радість перемоги над смертю. У нашому горі й болю отримуємо

надію і потіху. Дане нам вічне звільнення від духовних кайданів. Отож Пасху славімо вічну!

Дорогі в Христі браття і сестри! У цей світлий, радісний день спішу до кожного вашого дому, щоб поділитися з вами радістю визволення, що дане нам із Воскресінням. Усім, в Україні й на поселеннях суцим, засилаю свої щирі молитви й сердечні вітання. Благословляю вас усіх: здорових і хворих, сильних і немічних, молодих і старших, батьків і дітей.

Спішу також до всіх лікарень і домів опіки, щоб із вами поділитися радісною і життєдайною новиною та заохотити вас нести терпіння в молитві, з духом самопожертви. Особливо вітаю та благословляю наших лікарів і медичних працівників – усіх, хто по-геройськи піклується хворими і потребуючими в цих надзвичайних обставинах. Духовно єднаюся з нашими воїнами, що на передовій, та з їхніми сім'ями, з пораненими, з вимушено переселеними особами і мешканцями окупованих територій, з полоненими та в'язнями сумління. Усіх самотніх і тих, хто далеко від своїх рідних, обіймаю батьківською любов'ю.

Нехай воскреслий Христос перемінить цей момент вселенського плачу і болю всього людства на пасхальну радість перемоги над хворобою і смертю, як Він цього ранку перемінив плач жінок-мироносиць на радість! Нехай дарує нам кожної миті дар перемоги над гріхом і відродження в любові та надії через зростання в нашому житті Божого дару вічного життя, що його ми всі отримали у Хрещенні! Щиро бажаю кожному з вас благословенних Великодніх свят, смачного свяченого яйця та світлої пасхальної радості!

Благодать воскреслого Господа нашого Ісуса Христа, любов Бога Отця і причастя Святого Духа нехай будуть з усіма вами!

Христос воскрес! Воістину воскрес!

† СВЯТОСЛАВ

Дано в Києві,
при Патріаршому соборі Воскресіння Христового,
у день Святого Кирила, архієпископа Єрусалимського,
31 (18) березня 2020 року Божого